

[Начало](#) > ... > [Съдебни Процедури](#) > [Граждански Дела](#) > [Събиране На Доказателства](#) > [Spain](#)

Събиране на доказателства

Съдържание,
предоставено от

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Испания

1 Тежест на доказване

За да бъде признато право пред съд, трябва да бъдат представени доказателства за твърдените факти. Това включва прибягване до процесуални действия, чиито етапи и времетраене са регламентирани.

Участващите в производството страни трябва да докажат фактите, които твърдят и на които се основават техните претенции. Поради това в исковата си молба ищецът трябва да представи доказателства за фактите, а ответникът трябва да е в състояние да представи факти, които оборват, отменят или отслабват правните последици от фактите в исковата молба.

Страната, върху която пада тежестта на доказване, понася вредоносните последици от липсата на доказателства. Ето защо, ако в случай на постановяване на съдебно или подобно на него решение, страната не е доказала фактите, които твърди, съдът ще отхвърли претенциите. За да припише липсата на доказателство за определен факт на някоя от страните, съдът ще вземе предвид лекотата, с която всяка страна може да докаже този факт.

От първостепенно значение за всички лица, които желаят да се обърнат към съдилищата, е да анализират предварително възможностите си да докажат това, което твърдят, за да избегнат загубата на време и пари (съдебни разноски), ако не са в състояние да го направят. За тази цел е необходимо да имат известни познания, макар и много общи и основни, за правилата, уреждащи етапа от производството, на който се събират доказателствата.

1.1 Какви са правилата във връзка с тежестта на доказване?

В испанското законодателство етапът, на който се събират доказателствата, се урежда от [глави V и VI от дял I, том II \(членове 281—386\) от Гражданския процесуален кодекс](#) (Закон 1/2000 от 7 януари 2000 г.). В раздел XI от въведението на Гражданския процесуален кодекс (известно в практиката като преамбюл) се съдържат общи коментари относно доказателствата, които могат да бъдат от интерес за всеки, който желае да научи повече за начина, по който испанският законодател разглежда етапа от производството, на който се събират доказателства. За някои производства съществуват специални правила относно събирането на доказателства, които променят общите правила, като например производствата, в които участват малолетни или непълнолетни деца или семейства. Съгласно някои закони, с които се защитават правата на потребителите или на групи, които може да бъдат обект на дискриминация, като например работници, тежестта на доказване на определени факти се носи от ответната страна — работодатели и др. - ([Кралски законодателен декрет 1/2007 от 16 ноември 2007 г. за приемане на преработения текст на Общия закон за защита на потребителите и ползвателите](#) и [Закон 15/2022 от 12 юли 2022, който обхваща равното третиране и недискриминацията](#)).

Доказателства може да се събират и от второинстанционния съд, ако са ограничени до доказателства, които са били неправомерно отхвърлени или не е било възможно да бъдат събрани от първоинстанционния съд по независещи от ищеца причини. Въпреки това апелативният съд може

винаги да разпитва малолетни или непълнолетни лица в рамките на семейни производства.

1.2 Съществуват ли правила, които освобождават някои факти от необходимостта да бъдат доказвани? В кои случаи? Възможно ли е да се обори определена правна презумпция чрез представяне на доказателства?

Обикновено на теоретично равнище се прави разлика между доказването на факти и доказването на правно основание, макар че в действителност правното основание не е въпрос, който трябва да бъде доказван, тъй като съдията трябва да е запознат с него. Изключение е чуждестранното право, при което е възможно да се наложи правното основание да бъде доказвано. Доказването на правно основание, произтичащо от чуждестранно право, се урежда от [Закона за международното правно сътрудничество по граждански дела](#), съгласно който съдията може да изиска сведения относно чуждестранното право, обикновено чрез испанския централен орган. Ако правното основание, произтичащо от чуждестранно право, не е доказано, може да бъде приложено испанското право, въпреки че съдията ще използва това правомощие само при изключителни обстоятелства.

Не е необходимо да се доказват напълно познати и общоизвестни факти или факти, относно които страните са постигнали съгласие, освен в случаи, при които предметът на производството е извън контрола на страните; с други думи, производства относно дееспособност на лицата, произход, брак и малолетни или непълнолетни лица.

Установените със закон презумпции освобождават страната, която се ползва от презумпцията, от задължението да представя доказателства за презюмирания факт. В случай на такива презумпции доказателства за противното се допускат, освен ако това не е изрично забранено от закона. Установените със закон презумпции включват съвместната собственост върху имущество и парични средства, придобити от единия или от двамата съпрузи след сключване на брака, освен в случаите, когато може да бъде доказано, че те принадлежат само на единия от съпрузите, презумпцията, че съпрузите живеят заедно, както и презумпцията, че изчезнало лице е живо, докато не бъде обявена смъртта му.

По правило липсата на отговор от ответната страна по исковата молба и неявяването ѝ не освобождава ищеца от тежестта на доказване на фактите, които подкрепят неговите претенции. Съществуват обаче изключения, при които липсата на възражения от страна на ответника води до постановяване на съдебно решение в подкрепа на претенциите на ищеца или при които може да бъде разпоредено принудително изпълнение, ако на жалбата не бъде отговорено. Такъв например е случаят при производствата за искове с малък материален интерес и при производствата за съдебно отстранение поради неплащане.

1.3 До каква степен съдът трябва да е убеден в даден факт, за да го използва за обосноваване на решението си?

Твърдените от страните факти в исковата молба и писмената защита трябва да бъдат доказани и съдът трябва да направи своята преценка въз основа на обстоятелствата по делото, като взема предвид всички събрани доказателства и тяхното естество (например публичен документ няма същата стойност като изявление на една от страните). В решението трябва да бъдат изложени преценката на доказателствата и мотивите на съдията за достигане до определени заключения. Освен преките доказателства съществуват и непреки доказателства, което означава, че след като даден факт веднъж е бил признат или е бил напълно доказан, съдът може да предположи, че друг факт е истина, при условие че е налице точна и пряка връзка между двата факта. В решението съдът трябва да посочи мотивите си, които водят от доказания факт към презюмирания факт.

2 Събиране на доказателства

2.1 За събирането на доказателства винаги ли е необходимо искане от страна по делото или в някои случаи съдията може да събере доказателства по собствена инициатива?

Съгласно принципа, че съдът трябва да се произнася единствено по представените пред него въпроси (*principio dispositivo*), които се уреждат в рамките на гражданското производство, страните трябва да

предложат на съда доказателствата, които възнамеряват да представят в хода на производството. Въпреки това съдът може да реши служебно, че конкретни доказателства може да бъдат събрани само в определените от закона случаи. По този начин, ако по време на предварителното заседание в граждански производства по общия ред съдията прецени, че представените от страните доказателства са недостатъчни за изясняване на спорните факти, той може да уведоми страните за факта, който би могъл да бъде засегнат от недостатъчността на доказателствата, както и да посочи доказателствата, които страните може да предложат.

В производствата, отнасящи се до дееспособността на лица, произход, брак и малолетни или непълнолетни лица, съдията може да събере, независимо от поисканите от страните и прокуратурата доказателства, всички доказателства, които счита за необходими, с цел да постанови решение по производството в зависимост от вида на въпросното производство.

2.2 Какво следва, след като събирането на доказателства по искане на страна по делото бъде допуснато?

В устната фаза на производството (искове до 6 000 EUR или някои въпроси като (съдебно) отстранение) след предлагането и допускането на доказателства по време на заседанието съдията пристъпва към събиране на доказателства в действителното производство.

В рамките на производство по общия ред (искове, надвишаващи 6000 EUR, или някои въпроси като основни права) след допускането на доказателства в предварителното заседание (в рамките на което се уреждат и процесуални въпроси) се определя дата за производството и събирането на доказателства се отлага дотогава. Страните се призовават за даване на показания, призовават се свидетелите, които самите страни не са били в състояние да доведат в съда, призовават се вещи лица, когато страните искат да получат пояснения или обяснения относно изложените заключения, и се осъществява връзка с институции, притежаващи документи, които страните не са били в състояние да приложат към иска и писмената защита, при условие че страните са посочили архивите, в които се намират документите. Всяко доказателство, което не трябва да бъде събрано в хода на производството (като например посещения на определени места), се събира преди производството. В случай че единствените доказателства, допуснати в предварителното заседание, са документи, които не са били оспорени, или в случай че е представено експертно заключение и никоя от страните не е поискала присъствието на вещото лице на предварителното заседание, след предварителното заседание съдът ще постанови решение, без да е необходимо да се посочва дата за производството.

Общото правило е, че доказателствата се събират от същия съдия или съд като разглеждащия делото дори когато свидетелят не пребивава в района и трябва да пътува до седалището на съда в деня, когато е призован (въпреки че има право да претендира за съответното обезщетение от предложилата го страна, което е установено от секретариата, и без да се засяга последващото право на тази страна да претендира за обезщетение от другата страна, ако ѝ бъдат присъдени съдебни разноски). Доказателства могат да се събират и от съда, който разглежда делото, чрез видеоконферентна връзка, която се провежда със съдействието на съда, по местоживеене на свидетеля, страната или вещото лице. Практиката на кръстосан разпит чрез видеоконферентна връзка на свидетели или вещи лица, пребиваващи в друга държава от ЕС, е в съответствие с [Регламент \(ЕС\) 2020/1783 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2020 г.](#), а за пребиваващи в трети държави е в съответствие със [Закона за международно правно сътрудничество](#) и съществуващите конвенции или договори.

Само в изключителни случаи, като например когато разстоянието е значително, е възможно да се поиска съдебна помощ с цел показанията да бъдат снети в съда по местопребиваване на свидетеля. В този случай се изпраща писмо до другия съд (на национално равнище) или се използва механизъм, установен съгласно правилата относно международното съдебно сътрудничество, в зависимост от това къде трябва да бъдат снети показанията. В последния случай страните трябва да представят в писмен вид въпросите, които искат да бъдат зададени.

2.3 В кои случаи съдът може да отхвърли искане на страна по делото за събиране на

доказателства?

Доказателствата за неоспорими факти или доказателствата, които не са от значение за предмета на производството, няма да бъдат допуснати, нито ще бъдат допуснати доказателствата, които съгласно разумни и определени правила и критерии не биха допринесли за изясняване на оспорваните факти. Съдът в никакъв случай няма да допусне каквито и да било доказателства, които не са събрани по допустимия от закона начин, които противоречат на основните права или с които се търси съдействие от съда за получаване на документи, които са достъпни за страните.

По принцип доказателствата, различни от придружаващите документи, трябва да бъдат предложени в устната фаза на производството или по време на предварителното заседание. Представените след това доказателства няма да бъдат допуснати.

При производства, включващи дееспособност, семейство и малолетни или непълнолетни лица, е възможно да се представят нови факти след предявяването на иска и представянето на писмената защита, и по-специално в рамките на вториинстанционния съд, когато се подава жалба срещу решението или жалбата се оспорва. В тези случаи могат да бъдат предложени нови доказателства, при условие че срокът за постановяване на решението не е изтекъл. В други производства, когато срокът за представяне на доводите е изтекъл и е възникнал значим нов факт, страните могат да го съобщят на съда в писмен вид и да поискат събирането на доказателства, ако другата страна не приеме факта за истина.

2.4 Какви са различните видове доказателствени средства?

Доказателствените средства, които могат да бъдат използвани в производството, са: разпит на страните; публични документи; частни документи; експертни заключения; разпит от съдия; разпит на свидетели; и средства за възпроизвеждане на думи, звуци и изображения, както и инструменти, с които се предоставя възможност за съхранение, извличане и възпроизвеждане на думи, данни, цифри и математически операции, извършени за счетоводни цели или други цели, които са свързани с производството.

2.5 Какви са начините за снемане на свидетелски показания и различават ли се те от средствата, използвани за снемане на експертни заключения? Какви са правилата във връзка с представянето на писмени доказателства и експертни заключения/становища на вещи лица?

СВИДЕТЕЛСКИ ПОКАЗАНИЯ — не е необходимо свидетелите да се посочват в иска или в писмената защита, тъй като в устната фаза на производството всяка страна трябва да се яви на датата, посочена за съдебното заседание, заедно с лицата, които трябва да свидетелстват в производството. Страните трябва да поискат от съда да призове свидетелите, които не е възможно да доведат сами, като разпорежи да се явят в срок от три дни след получаването на призовките. При производства по общия ред свидетелите се определят по време на предварителното заседание, когато освен процесуални въпроси се набелязват спорните факти по делото и се предлагат и приемат свързаните с тях доказателства.

Свидетелските показания са винаги устни и се снемат в деня на производството (както и поясненията, за които се счита, че е необходимо да бъдат поискани от вещите лица). От правилото за разпит на свидетели обаче има едно изключение : когато е необходимо юридически лица или публични субекти да предоставят информация относно значими факти във връзка с производството, но не е необходимо да се изслушват индивидуално физически лица. В този случай вместо да се снемат устни показания, на субекта се предоставя списък с въпроси, на които страните желаят да се отговори и които съдията счита за важни. Отговорът се предоставя в писмен вид.

ПОКАЗАНИЯ НА ВЕЩИ ЛИЦА: Експертните заключения се предоставят винаги в писмен вид. След като страните ги представят и се запознаят с тези на другата страна, те трябва да решат дали е необходимо вещото лице да се яви, за да даде необходимите пояснения или обяснения.

Ако страните желаят да използват показанията на вещото лице, трябва да бъде представено

експертното становище, на което се основават техните претенции, освен когато това не е възможно, в който случай те трябва да посочат становищата, които възнамеряват да използват. Освен това те трябва да представят становищата веднага щом са на разположение, а при всички случаи в срок до пет дни преди началото на предварителното изслушване в производство по общия ред или пет дни преди изслушването в устно производство. Когато обаче предявяват иск или представят писмена защита, страните може да поискат назначаването на вещо лице, като в този случай становището се издава впоследствие (обикновено в периода между предварителното съдебно заседание и производството, но достатъчно рано, така че страните да могат да се запознаят с него преди заседанието).

Междинна фигура между свидетеля и вещото лице е вещото лице, привлечено като свидетел, което е свидетел в състояние да предостави информация по технически въпроси, свързани с производството. Обикновено вещите лица, привлечени като свидетели, са авторите на заключенията, представени с иска или с писмената защита като писмени доказателства, а не като показания на вещо лице.

2.6 Има ли доказателствени средства, които се ползват с по-голяма доказателствена сила от други?

Да. Публичните документи предоставят пълно доказателство относно описаните в тях факти, действия или дела, както и датата, на която е изготвена документацията, и самоличността на нотариусите и лицата, които са участвали в изготвянето ѝ. Ако автентичността на публичен документ се оспорва, той се проверява и сравнява с оригинала, независимо от неговото местонахождение. Изброените по-долу обаче предоставят пълно правно доказателство, без да е необходимо да се проверяват или сравняват, освен когато има доказателство за противното или когато е възможно да се направи сравнение на почерка: стари публични документи, за които няма протокол на нотариус, и всеки публичен документ, чийто оригинал липсва или за който няма вписване за целите на проверката или сравняването.

Когато не са оспорени от страната, в чийто ущърб са, частните документи също предоставят пълно доказателство в рамките на производството. Ако се оспорва частен документ, страната, която го е изготвила, може да поиска сравнение на почерка или друго доказателствено средство, с което да бъде потвърдена неговата автентичност. Ако не е възможно да се докаже автентичността на частния документ, той ще бъде преценен в съответствие с правилата на обоснованата критика, които се следват и при преценката на останалата част от събраните доказателства. Ако след оспорването на даден документ той се окаже автентичен, на страната, която го е оспорила, може да бъде разпоредено да плати не само свързаните с това разноски, но и глоба.

Последно, ако останалите доказателства не доказват противното, в съдебното решение за действителни ще се считат всички факти, които страна е признала като такива в показанията на страните, ако тази страна лично е взела участие в тях, а установяването им за действителни е изцяло в неин ущърб.

2.7 За доказването на определени факти, задължително ли е използването на определени доказателствени средства?

По принцип няма правило, с което да се посочва кои доказателства трябва да бъдат използвани, за да се докажат определени факти, но е логично например в случай на иск за парична сума, произтичащ от търговски взаимоотношения между страните, съществуването или уреждането на задължение да се определя основно чрез писмени доказателства.

Показания на вещи лица ще се изискват, когато са необходими научни, художествени, технически или практически познания, за да се оценят фактите или обстоятелствата, които са от значение по въпроса, или за да се осигури по-голяма сигурност по отношение на тях.

2.8 По закон свидетелите длъжни ли са да дадат показания?

Свидетели, които са призовани, са задължени да се явят по време на посоченото производство или заседание. В случай че не го направят, те са задължени да платят глоба в размер между 180—600 EUR в рамките на петдневен срок, през който те могат да бъдат изслушани. Ако свидетелят не се яви, когато е призован за втори път, санкцията вече не включва само глоба: в този случай се счита, че свидетелят се е отнесъл с неуважение към съда, като това е нещо, за което свидетелите са предупреждавани от самото начало.

2.9 В кои случаи те могат да откажат да свидетелстват?

Общият принцип, съгласно който свидетелите се задължават да дадат показания, не се прилага по отношение на свидетели, които поради своя статут или професия имат задължение да пазят в тайна факти, за които са разпитвани, в който случай те трябва да заявят това, като се аргументират, а съдът, като вземе предвид основанията за техния отказ да свидетелстват, ще реши как следва да се постъпи по отношение на провеждането на техния разпит, и може да ги освободи от задължението им да отговарят. Ако свидетелят е освободен от задължението да отговаря, това трябва да бъде записано.

Ако свидетелят твърди, че фактите, за които е подложен на разпит, са свързани с въпрос, който законно е обявен или класифициран като проверителен, в случаите когато счита, че това е необходимо в интерес на правораздавателната дейност, съдът ще поиска служебно от компетентния орган официален документ, който да потвърждава това. След като съдът провери дали твърдението за поверителност е точно, той ще разпорежи документът да бъде включен в документацията, включително въпросите, които са предмет на служебна тайна.

Освен това преди да дадат показания, свидетелите трябва да бъдат разпитани от съда относно личното си положение (семейни връзки, приятелство или вражда със страните, личен интерес във връзка с въпроса и други) и с оглед на техните отговори страните може да представят коментари пред съда относно тяхната безпристрастност.

2.10 Може ли лице, което откаже да свидетелства, да бъде санкционирано или принудено да даде показания?

Когато са призовани от съда, свидетелите са длъжни да се явят и са длъжни да положат клетва или да се закълнат да казват истината, като са предупредени за санкциите, които са предвидени за лъжесвидетелстване в рамките на гражданското производство. Свидетелите са задължени да свидетелстват по начина, определен в член 366 от Гражданския процесуален кодекс. Ако свидетел откаже да свидетелства, той може да бъде обвинен в неуважение към съда, което подлежи на глоба, или, в зависимост от сериозността на провинението, отказът би могъл да представлява престъпление.

2.11 Има ли категории лица, от които не може да бъдат снети показания?

Всеки може да бъде свидетел, с изключение на лица, които имат хронично умствено увреждане или не могат да използват сетивата си (зрение, слух и др.) по отношение на факти, които биха могли да са им известни само при използването на тези сетива.

Малолетни или непълнолетни лица под 14-годишна възраст могат да се явят като свидетели, ако съдът счита, че са достатъчно зрели, за да разбират и да казват истината.

Съгласно испанското право традиционното понятие „свидетел“ се отнася до физически лица, но това не пречи законните представители на юридически лица да се явят като свидетели, за да предоставят информация относно факти, с които са се запознали поради своето положение. В случай на юридически лица и публични субекти изрично е предвидена възможност за писмено уведомяване на съда, както вече бе посочено (член 381 от Гражданския процесуален кодекс).

2.12 Каква е ролята на съдията и страните при разпита на свидетел? При какви обстоятелства свидетел може да бъде разпитан чрез използването на видеоконферентна връзка или други технически средства?

Допуснатите от съда въпроси се задават директно от адвокатите на страните, като се започва със страната, която е предложила свидетеля. След като са отговорили на въпросите, зададени от адвоката на страната, която е предложила даването на свидетелски показания, адвокатите на всяка от другите страни може да задават на свидетеля всякакви нови въпроси, за които считат, че са от полза за изясняване на фактите. Съдията също може да разпита свидетеля, за да получи пояснения и допълнителна информация.

Служебно или по искане на една от страните съдът може да позволи на свидетел, дал показания, които сериозно противоречат на дадените от друг свидетел или от която и да е от по-рано разпитаните

страни, да бъде изправен срещу този свидетел или тази страна.

Свидетелят може да бъде разпитан чрез видеоконферентна връзка, ако такава бъде поискана и ако съдът е съгласен. Такъв ще бъде случаят, когато дадените чрез видеоконферентна връзка показания са най-подходящият и пропорционален начин за събиране на доказателства предвид съответните обстоятелства (главно поради значително разстояние между местопребиваването на свидетеля и седалището на съда), като винаги се гарантира принципът на състезателно начало и правото на защита на страните. Практиката на кръстосан разпит чрез видеоконферентна връзка на свидетели или вещи лица, пребиваващи в друга държава от ЕС, е в съответствие с [Регламент \(ЕС\) 2020/1783 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2020 г.](#), а практиката в трети държави е в съответствие със [Закона за международното правно сътрудничество](#) и съществуващите конвенции или договори.

3 Преценка на доказателствата

Това е дейността, с която съдията определя като цяло ефикасността на събраните доказателства, като следва правилата на обосноваването критика. Както е посочено по-горе обаче, има някои видове доказателства, чиято преценка е установена по закон; например по отношение на публични и частни документи и разпита на страните в някои случаи.

3.1 Набавянето на доказателства по незаконосъобразен начин от страна по делото ограничава ли съда да ги вземе предвид при постановяването на решение?

Не могат да бъдат допуснати доказателства, които не са събрани по допустимия от закона начин. Освен това доказателства, събрани пряко или непряко в нарушение на основните права или свободи, се обезсилват. Поради това тези доказателства няма да бъдат взети предвид от съда при решаване на делото.

Ако една от страните счита, че при събирането или представянето на допуснати доказателства са нарушени основните права, тя трябва да заяви това незабавно и да уведоми другите страни, когато е подходящо. Впоследствие съдията ще се произнесе по законосъобразността на това доказателство.

Ако самият съдия счита, че при събирането на доказателства са нарушени основните права, той ще отхвърли доказателствата служебно.

Този въпрос, който може да бъде повдигнат и служебно от съда, ще бъде решен в рамките на производството или — в случай на устна фаза на производството — в началото на съдебното заседание, преди да започне събирането на доказателствата.

3.2 Показанията на страна по делото смятат ли се за доказателство?

Ако дадена страна е призована да свидетелства от другата страна, преценката на нейните показания ще зависи от съдържанието на дадените отговори. Поради това, ако останалите доказателства не доказват противното, в решението ще се считат за действителни всички факти, които страната е признала за такива, ако тази страна е участвала лично в тях, а установяването им за действителни е изцяло в неин ущърб. По отношение на всички останали случаи съдът ще прецени съдържанието на показанията съгласно правилата на обосноваването критика.

По същия начин съдът може да приеме за действителни лични факти за страните, ако те не се явят да свидетелстват (като са били надлежно призовани и уведомени за последиците от тяхното неявяване) или ако се явят, но откажат да свидетелстват или дават уклончиви отговори, при условие че има факти, свързани с лично участие на разпитваната страна, а установяването им за действителни би било изцяло или частично в неин ущърб. Освен това всяка страна, която не се яви в съда, дължи глоба в размер между 180 EUR и 600 EUR.

4 Определила ли е тази държава членка в съответствие с член 2,

параграф 1 от Регламента относно събирането на доказателства други органи, които са компетентни да събират доказателства за целите на съдебно производство по граждански или търговски въпроси съгласно Регламента? Ако отговорът е „да“, в какви производства тези органи са компетентни да събират доказателства? Могат ли те само да поискат събиране на доказателства или също така да съдействат при събирането на доказателства въз основа на искане от друга държава членка? Вж. също уведомлението по член 2, параграф 1 от Регламента относно събирането на доказателства

Испания не е посочила други органи, които събират доказателства за целите на съдебното производство. Това е дейност, запазена за испанските съдилища.

■ Последна актуализация: 24/12/2025

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.